

faa afgørende Indflydelse paa Staten. Det lader sig slet ikke gøre at opretholde den Tilstand, vi nu har. Jeg tillader mig i den Henseende at gentage, hvad jeg sagde i min første Udtalelse, at nu kan de to Direkterer i Landmandsbanken laane Penge ud til alle erhvervsdrivende, som de skønner, det er rigtigt at laane ud til, og alt det Tab, som deraf flyder, skal Skatteborgerne i Danmark betale, og efter den Opfattelse af Forholdene, som det ærede Medlem Hr. Stauning lægger for Dagen, skal Direktionen oven i Købet ogsaa kunne optage Laan i Udlandet udelukkende paa Statens Kaution, altsaa gøre Statslaan. Opretholde en Tilstand, der er saa abnorm, kan man virkelig ikke, det er nødvendigt snarest muligt at faa det Forhold ud af Verden.

Axel Dam: Naar man ikke skal komme ind paa de gamle Skader, hvad jeg unægtelig kunde have megen Lyst til, eller rettere føle mig stærkt tilskyndet til, thi lysteligt er det langtfra, saa skal jeg ganske kort nøjes med at motivere min Utilfredshed med det af den høje Regering fremsatte Lovforslag. Retsmoralsk er det en fuldstændig uløselig Opgave, der foreligger, det er en uløselig Situation, medmindre man da kunde gøre de Mennesker, der er ansvarlige for Statsgarantien, personligt ansvarlige med deres private Midler, men det lader sig jo ikke gøre. Den Fejl, for ikke at bruge et stærkere Udtryk, der blev begaaet ved at vedtage en Statsgaranti, der gjorde os alle til tvungne Aktionærer i en falleret Bank, kan ikke gøres om, men det er ikke muligt uden at begaa ny og blodig Uret at komme ud af Statsgarantien. Spørgsmaalet drejer sig kun om, hvilke af de uskyldige det især maa gaa ud over, og der vil jeg da foretrække, at det i hvert Fald ikke kommer til at gaa ud over de fremtidige Generationer. Jeg er med andre Ord en Tilhænger af, at Overgangen gøres saa lidet lempelig som muligt, saa akut som muligt, for at den Generation, der har oplevet denne Skandale, kan komme til at erfare føleligt, saaledes at det maatte huskes, at Lovgiverens Synder hjemses paa Skatteborgerne, og at man derfor bør begrænse Statens Virkefelt og ikke blande den ind i private Erhverv, allermindst som Garant for insolvente private Erhverv.

Anden Næstformand (Parkov): Det ærede Medlem Hr. Stauning har Ordet for en kort Bemærkning.

Stauning: I Anledning af det ærede Medlem Hr. Zahles Bemærkning vil jeg sige, at jeg har ikke foreslaaet at lave nogen urimelig Sammenblanding af Landmandsbanken og en eventuel Statsbank herhjemme. Hvorvidt det skal være Nationalbanken eller Landmandsbanken, der skal være Statsbank, er noget, vi i Fremtiden kan tale nærmere om; men at der her, hvor denne Bank skal ordnes, aabner sig en Mulighed for Staten, det kan da ingen bestride, og det vilde allenaars være rimeligt, om Staten benyttede den Indflydelse, den naturligt har ved den Forpligtelse, den har paataget sig, til at skaffe sig den Indflydelse paa Pengevæsenet, som den hidtil efter min Mening har maattet savne. Det ærede Medlem sagde, at der slet ikke var nogen Mulighed for Sammenligning med Sverige, for i Sverige var Statsbanken i hvert Fald uafhængig af Regeringen. Hvem har sagt, at den danske Statsbank skal være afhængig af Regeringen? Jeg har i hvert Tilfælde ikke sagt det. Men hvad angaar den svenske Statsbanks Uafhængighed, er Stillingen den, at den staar direkte under Rigsdagens Kontrol, og Rigsdagen vælger Medlemmer af Ledelsen af den paagældende Bank.

Med Hensyn til et andet Punkt, som det ærede Medlem talte om vedrørende disse Laan, maa jeg sige, at naar jeg i en Afbrydelse tillod mig at bemærke, at jeg ikke havde stiftet Laan, er det rigtigt, der er ikke i min Tid forelagt Ministeriet noget om, hvorvidt Landmandsbanken kunde optage slige midlertidige Laan — jeg ved ikke, om det nu foregaar paa en anden Maade, men i min Tid skete det ikke. Saa vidt jeg husker de Oplysninger, der er givet, var ved den Tid, jeg gik af som Minister, et uhyre minimalt Beløb, saadant noget som en Femtedel af den nuværende udenlandske Laanesum, laant i Udlandet, saa ret meget af det, der maatte være, kan jeg i hvert Fald ikke have Ansvaret for. Men det har overhovedet aldrig foreligget for mig, og det er klart, at det er en ren Bankforretning, som en hvilken som helst Bank driver. Hvis det ærede Medlem vil undersøge andre Banker, vil han kunne faa Oplysning om, at de i Tider, hvor de er i midlertidig Forlegenhed, gaar den samme Vej, som Landmandsbanken i denne Tid er gaaet, det er særdeles vel kendt; men naturligvis, da Landmandsbanken er undergivet Statsgaranti, omfattes ogsaa disse Laan af Statsgarantien; det er en Selvfølge; men det gør ingen Forskel paa Statens Forpligtelse, om der fra